

Prvo promotivno razgledanje Turističke destinacije jevrejskog dela Novog Sada, biće organizovano za sve zainteresovane u utorak, 2. aprila 2013. godine u 12 časova. Predstavci TONS-a i Jevrejske zajednice pozivaju Novosađane da zajedno obiđu Snagogu i da se besplatno upoznaju sa multikulturalnošću i multietničnošću ove zajednice čiji je život snažno utisnut u temelje našeg Grada. Obilazak, sa obezbeđenim stručnim vodičima za srpski, hebrejski i engleski jezik traje 55 minuta.

Najave programa se mogu naći na web stranicama Jevrejske opštine Novi Sad i Turističke organizacije Grada Novog Sada.

Zainteresovani za obilaske se mogu prijaviti putem e-mail adrese Jevrejske opštine jonovisad@sbb.net, ili telefonom i faksom na 021/6-615-750, 021/432-882. Uslovi prijavljivanja za organizovane posete su da se moraju najaviti 1-3 dana ranije, a manje grupe i pojedinci dan ranije. Za neorganizovane posete i pojedince, obilazak je moguć ponedeljkom, sredom i petkom u vremenu od 11 do 14 časova i od 16 do 18 časova, i biće takođe upriličen sa stručnim vodičem. Cena obilaska za organizovane grupe (preko 10 posetilaca) je 100 din po osobi, a za pojedince i manje grupe 200 din po osobi. Za organizovane grupe na engleskom ili hebrejskom jeziku obilazak staje 300 din po osobi. U cenu su pored stručnog predavanja, uračunati, i fotografisanje i flajer o Sinagogi.

Turistička organizacija Grada Novog Sada u saradnji sa Jevrejskom zajednicom promovisala je 21. novembra 2012. godine publikaciju „Novi Sad-pogled na jevrejsku kulturnu baštinu“, o čemu smo pisali na stranicama časopisa TOPSRBIJA. Tom prilikom naglašeno je da je pomenuta publikacija prvi korak ka otvaranju i aktivnijem učešću Jevrejske zajednice u turističkoj ponudi grada, kao i da se u budućnosti planira saradnja sa Turističkom organizacijom grada na taj način što će organizovane grupe turista, a vodiči iz Jevrejske opštine, na autentičan način upoznati sa jevrejskom kulturnom baštinom kroz obilazak Sinagoge i drugih građevina i objekata u gradu koji svedoče o kulturi Jevreja, njihovom životu i gotovo 300 godina dugoj prisutnosti na ovom prostoru. Samo četiri meseca kasnije, od ideje, stiglo se do realizacije ovog projekta koji sa nestrpljenjem očekujemo, jer se o životu Jevreja i vrednostima koje su darivali Srpskoj Atini, malo zna.

A Jevreji su se u Racko selo (od 1748. godine Novi Sad) doselili krajem XVII veka? Pod Austrougarskom carevinom delili su sudbinu Jevreja diljem Evrope, a u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca i potom Kraljevini Jugoslaviji, novosadski Jevreji su doživeli procvat i u to vreme osnivali su sportska i kulturna jevrejska društva. Početkom Drugog svetskog rata novosadski Jevreji suočavaju se sa Holokaustom. U tri dana, od 21. do 23. januara 1942. godine preko 1.200 Jevreja bile su žrtve racije. Nakon rata, broj Jevreja koji su se vratili drastično je smanjen.

Danas Jevrejska zajednica u Novom Sadu broji oko 650 članova.

Novi Sad je prepun vrednih objekata, pored kojih svakodnevno prolazimo, a koji su nekada pripadali jevrejskoj zajednici. Sinagoga je jedno od gradskih obeležja, a izgrađena je prema projektu mađarskog arhitekta Lipota Baumhorna 1906. godine kao peta sinagoga u gradu, nakon što je prethodna stradala u bombardovanju Novog Sada 1849. godine. Kompleksu Sinagoge pripada i zgrada Opštinske službe (danas se samo jednim delom koristi za potrebe Jevrejske opštine, a većim delom su privatni stanovi) i zgrada Jevrejske osnovne škole (danas Osnovna baletska škola). Isti arhitekta gradio je i Zgradu štedionice, danas zgrada Vojvođanske banke na Trgu slobode, i Menratovu palatu, u Ulici kralja Aleksandra 14. Nekadašnji Jevrejski kulturni dom u Ulici Petra Drapšina 8, danas je Visoka škola stukovnih studija za obrazovanje vaspitača, a Dom za stare i siročad, Televizija Vojvodine. Jelena Kon je 1925. godine osnovala prvo humanitarno udruženje, a nešto kasnije i obdanište „Kora hleba“ u kome se i danas nalazi dečji vrtić na početku ulice Sonja Marinković.

Imena poput Danila Kiša, Aleksandra Tišme, Paule Šozberger, prim. Dr Stevana Goldmana, Pavla Papa, Tomi Lapida, samo su podsetnik na ogroman doprinos jevrejskog naroda ovom gradu.

Jevrejska zajednica je trenutno jedna od manjih zajednica u regionu, ali u okviru Jevrejske opštine deluju folklorna grupa „Maajan“ i hor „Hašira“ koji su ime ove male zajednice pronele širom sveta na raznim putovanjima i takmičenjima. Osim toga u zajednici su aktivni i Klecmer orkestar, omladinski, dečji, art, računarski klub i biblioteka. Jevrejska zajednica obeležava niz značajnih datuma: Komemoraciju žrtvama novosadske racije (21/23. januar), Sećanje na Kristalnu noć (9/10. novembar), Međunarodni dan sećanja na žrtve Holokausta (27. januar). A posebna kulturna aktivnost je u dane kada se održava Plesni maraton, vikend posvećen izraelskom folkloru, Dan izraelskog filma, Evropski dan jevrejske kulture i Šolet, susret članova Jevrejskih opština iz bivše Jugoslavije.

To su samo neke od aktivnosti Jevrejske zajednice koja se okuplja svake nedelje, koja je dinamična, živa i u svakom pogledu nastoji da očuva tradiciju jevrejske kulturne baštine u Novom Sadu. Zajednička akcija sa Turističkom organizacijom Grada Novog Sada će im u tome umnogome pomoći.